

Miks on meie suvi ja sügis olnud nii vihmased?

Seda küsimust esitatakse viimasel ajal õige tihti nii sünoptikutele kui ka klimatoloogidele. Ja miks on tänavune suvi olnud väga lühike? “Mitte suvi pole lühike, vaid meie mälu,” kommenteeris viimast pärimist EMHI esisünoptik Merike Merilain.

Tõepoolest: oleme üpris harjunud, et august on tõeliselt kaunis suvekuu, nii nagu juhtumisi mitmel viimasel aastal (kui just 2003. ja 2005. aasta lõikuskuu välja arvata). Nii kui ilm muutub jahedamaks, algab halamine: sinne suvi on vaid kehv suusailm jne. Puškin, muide oli märksa karmim oma hinnanguis: Peterburi (ilmselt ka meie kandi) suvi on lõunamaade talvede karikatuur!

Kuidas on siis olukord tegelikult? Tartu 1866. aastast algavas suvede edetabelis on hiljutised olnud päris tipus. 1999 ja 2002 jagavad kolmandat-neljandat kohta. Kehva ilma poolest paistsid silma aga 2004. aasta keskpäik ja muidugi kogu kurikuulus 1998. aasta.

Kuidas peaksime tänavuse suvega rahule jääma? Siin Tartumaal olid juuni-august õhusoojuselt päris normilähedased, terake jahedam oli jaanikuu. Seevastu vihma poolest oli suve lõpp meelde jääv: kui juulis oli sadude vahel nädalane hingetõmbeaeg, siis lõikuskuu ei saanud põldudel lõigata, peaaegu igal päeval kui mitte just ei ladistanud, siis tilkus ikkagi. Tänavu sadas Eestis suvekuudel keskmiselt 330 mm vihma, hüllem on olnud vaid 1998. aastal (385 mm).

Milles on sellise loodusõnnetuse põhjus? Kes (mis) on süüdi? “Kes” sai öeldud seetõttu, et vahel arvatakse, et me ise oleme ilma “ära tsurkinud”. Midagi harukordset tänavuses ilmastikus pole – selles on kogu klimatoloogide seltskond veendunud. Tegemist on kliima muutlikkusega. Sääraseid jahedapoolseid ning märgi suvesid on Eestimaal olnud palju ja tuleb edaspidi hullemaidki.

Ilmastik on ju siin kandis üldse vaheldusrikas tänu Eesti asukohale maailmakaardil. Näiteks sadas 2002. aasta augustis Tartumaal vaid 8 mm vihma, ent Valgamaal mitte piiskagi, järgmisel aastal kallas aga 115 mm. Jubedale 1998. aastale järgnes 1999. aastal nn. unelmate suvi, millega olid rahul nii põllumehed kui ka puhkajad.

Mis on veel tänavuse suve ilmadele iseloomulik? Madalrõhkkonnad tulevad üle Läänemere seeriatena, aeglaselt, nende äärtel arenevad osatsüklonid peatuvad, kallavad väiksele piirkonnale kaela tõelist paduvihma ning liiguvad siis edasi. Täpselt käituvad ka troopilised orkaanid: kui nad on aeglase iseloomuga, siis kipuvad uputama, kiired rohkem purustavad tuultega.

Kuuldustel, et kauge troopilise Hanna tsükloni jäänused tekitasid paduvihma 8. septembril Riias ning Saaremaal, ei pea paika: kahtlusel on kõva alibi – teda nähti samal ajal möllamas USA idarannikul.

Ain Kallis, ilmaurija